

Leder

Authors: ¹Ditte Tofteng, ²Janne Madsen & ³Sissel Sollied

Affiliation: ¹University College Copenhagen, Denmark; ²University College of South-Eastern Norway, Norway & ³The Arctic University of Norway, Norway

Contact corresponding author: Ditte Tofteng; dito@kp.dk

Tidsskriftet *Forskning og Forandring* udgives på tredje år, og vi byder nu velkommen til det syvende nummer i rækken. Nummeret er særligt, fordi det alene rummer artikler, der er sendt ind udenfor call. For selvom tidsskriftet sædvanligvis udgives i temaanumre med et forudgående call, er der alligevel en del forfattere, der har fundet vej til *Forskning og Forandring* med artikler, hvori de deler vores optagethed af forholdet mellem forskning og forandring. Nummeret her består af seks af dem, og det er vi meget taknemmelige for.

At artiklerne er indsendt udenfor call, betyder således også, at de ikke hænger tematisk sammen. Det, der binder artiklerne sammen, er netop vores fælles optagethed af at undersøge, hvordan vi kan forstå forskning som en samfundsmæssig forandringskraft, både når det kommer til *single case* kvalitative studier, når vi samarbejder direkte med praksis om en fælles vidensproduktion, og når vi i lidt højere grad ser på feltet i et mere overordnet, analytisk perspektiv.

Artikler i dette nummer

I artiklen ”*Bruk av nettverk i kvinners karriereutvikling mot professor- og dosentstillinger i akademien*” analyserer Brit Bolken Ballangrud, Sigrun Wessel Svenkerud,

©2021 Ditte Tofteng, Janne Madsen & Sissel Sollied. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>), allowing third parties to share their work (copy, distribute, transmit) and to adapt it, under the condition that the authors are given credit, that the work is not used for commercial purposes, and that in the event of reuse or distribution, the terms of this license are made clear.

Citation: Tofteng, D., Madsen, J. & Sollied, S. (2021). Leder. *Forskning og Forandring*, 4(1), 1–3. <https://doi.org/10.23865/fof.v4.3259>

Irmelin Drake og Jorun Ulvestad reflektionslogs fra kvinder, som har deltaget i et norsk karriereudviklingsprojekt for kvinder i akademien. Kvindelige docenter og professorer udgør under en tredjedel af gruppen med disse stillingsbetegnelser i akademien, og uddannelsesinstitutionerne har i stigende grad taget initiativ til at iværksætte tiltag for at ændre den skæve fordeling. Artiklen har gennem analyse af deltagernes reflektionslogs identificeret specifikke faktorer, som i særlig grad bidrog til karriereudvikling. Der er derudover fokus på et muligt spændingsfelt mellem henholdsvis individets ansvar og organisationens ansvar for at styrke kvinders muligheder i denne sammenhæng.

Pernille V.K. Andersen, Ellen Christiansen, Sandra Burri Gram-Hansen, Anders Horsbøl og Søren Lindhardt præsenterer i artiklen "Samskabelse i grøn omstilling – nye roller og udfordringer for frontpersonalet" analyser af kommunikationen i et skandinavisk EU-finansieret projekt om 'samskabende grøn omstilling' (SGO). Her har kommunalt frontpersonale i fire tilfælde (to i Danmark og to i Sverige) arbejdet med samskabelse i deres lokalområde for at udvikle en fælles samskabelsesmetode til grøn omstilling. Forfatterne har som klimakommunikationsforskere fulgt projektet og undervejs samarbejdet med frontpersonalet om metodeudviklingen. Artiklens analyser viser, at kompetence i forhold til at lytte til borgerne samt tid til kollegial erfaringsudveksling er afgørende for frontpersonalets udvikling af kompetence til samskabelse. Artiklens særlige konklusion er, at såvel det politiske som det ledelsesmæssige niveau i kommunerne bør tilgodese disse elementer, når man vælger en samskabelsesstrategi i forbindelse med påvirkning af borgernes adfærd i forhold til den grønne omstilling.

Artiklen "Uncovering missing links in collegial learning conversations" er et samarbejde mellem forfatterne Anna Fletcher og Ann-Christine Wennergren på tværs af nationale kontekster i Australien og Sverige. Udgangspunktet er eksplorative studier med det sigte at anvende en analytisk model til at illustrere muligheder og afklare tavs viden eller manglende forbindelser i *Professional Learning Communities* (PLC). Den analytiske model anvendes til at analysere kollegiale læringssamtaler fra to PLC-sammenhænge samt kollegiale samtaler mellem de to forskere. Analysen er styret af tre centrale overvejelser: hvad, hvorfor, hvordan? To bevidst udvalgte transskriptioner af samtaler med to forskellige PLC'er udgjorde sammen med anekdotiske noter fra vores samtaler som forskerkolleger udgangspunktet for analysen. De fund, der blev genereret ved at anvende den analytiske model, indikerede, at læreres PLC-samtaler var mest eksplicite i forhold til at identificere, hvilke elementer af praksis der skulle forbedres, og hvordan man kunne forbedre undervisning og læring, frem for at formulere, hvorfor forandringsinitiativer i forhold til at udvikle professionel viden var nødvendige, og på hvilket grundlag de blev valgt. Dette gjorde, at forskerne blev mere opmærksomme på 'hvorfor'-overvejelsen i deres eget arbejde som forskere.

I artiklen "Det profesjonelle livet i unntakstilstanden" undersøger Vigdis Foss, hvordan det udfordrer professionen og *barnehagelærerutdannere* moralsk og epistemologisk, når reformer og styringsformer på dagtilbudsområdet tager udgangspunkt

i børn som menneskelig kapital i forhold til nationens fremtidige konkurrenceevne, arbejdsmarked og velfærd. Med udgangspunkt i koncepter fra Janet Roitman og Giorgio Agamben som kritisk ressource beskriver dette studie centrale træk ved de magtstrukturer, der skaber forudsætninger for og er virksomme i reformer. Det empiriske materiale udgøres af en række fokusgruppeinterviews med *barnehagelæreruddannere*, som danner grundlaget for en undersøgelse af undervisernes modtagelse af en reform og deres erfaringer med nye magtstrukturer i implementeringen af *barnehagelæreruddanningsreformen* (BLU-reformen) i Norge, der blev lanceret i 2013.

Artiklens datamateriale bygger på et otte måneder langt aktionsforskningsprojekt på 8. og 9. klassetrin. Barrierer og muligheder er identificeret gennem gruppearbejde og dialogmøder, i et samarbejde mellem forskere, lærere, elever og skoleledelse.

I artiklen ”Krop og trivsel i udskolingen – fra et elevperspektiv” beskriver Steen Schytte Olsen, Katrine Dahl Madsen, Malene Norup Stolpe, Thea Ilkjær Damgaard, Philip Nordstrand Nielsen og Mathilde Sederberg, hvordan fysisk aktivitet kan styrke både fysisk og psykisk sundhed og dermed påvirke læring positivt. Udgangspunktet er elevers egne erfaringer og perspektiver, når de får en aktiv deltagerrolle i udformningen af et pædagogisk tilbud, hvor der fokuseres på krop og trivsel.

Nummerets sidste artikel, ”Initiering av nya professioner och ny kompetens i skolan för närvarofrämjande arbete”, er skrevet af Jaana Nehez og Sophie Schön. Den handler om, hvordan nye professioner i skolerne udvider kompetencerne, og at dette kan øge socialt udsatte elevers tilstedeværelse i skolen – i projektet skete forandringen ovenikøbet relativt hurtigt. Andre professioner end lærere, med tid og kompetence til at følge op på problemstillinger knyttet til fravær, tog nye strategier for dette arbejde i brug og etablerede fx kontakt med elever og forældre som fortrolige, ligeværdige samtalepartnere. Samtidig mødte disse medarbejdere med nye professioner også modstand fra det traditionelle system, da der var grupper, som følte sig truet af, at andre overtog arbejdsopgaver, eller at de traditionelle arbejdsrutiner ændrede sig. Det udviklingsarbejde, der er grundlaget for studiet her, er kun foregået over relativt kort tid, og forfatterne peger i flere retninger, med fokus på at det tværprofessionelle samarbejde kan og måske bør udvikles yderligere. Der ligger endda flere muligheder i at udvide med andre nye professioner og kompetencer i skolerne end dem, som er påvist i dette studie.

God læselyst.